Fransaya ne Oldu?..

BÜYÜK SİYASİ TEFRİKA: 14

Yazan:
GORDON WATERFIELD

Fransız ordusunda münferid kahramanlıklar

Fransızlar bütün noksanlarına rağmen Alman akınlarını durdurabilirlerdi

Fakat talihsizlikleri Balçika Kralının ihaneti takib etmişti

Fransız askerleri bu kahramanlığı gösterdikten sonra tayyare ve tank noksanına rağmen de Almanları durdurabilirlerdi. Almanlar denizden Montmedy'ye kadar uzanan 120 millik cephede mütemadiyen hücum ediyor ve mütemadiyen ağır zayiata uğrayordu. Almanlar, Montmedy'de Majino hattını çevirmek istedikleri için buraya bilhassa yükleniyor ve her yerden fazla burada ağır zayiat veriyorlardı.

Meuse cephesinin yarılmasından sonra kendilerini bir kere daha toplayan ve kendilerine yeniden güvenmeğe başlayan, bunun neticesi olarak bir müdafaa hattı tesis eden Fransızlar Kral Leopold'un emrile Belçika ordusunun teslim olması üzerine yeni bir sadmeye uğradılar. Reynaud 28 mayıs günü bu haberi radyo ile ilân etmesi, Fransız ordusunu müthiş bir sarsıntıya uğrattı. Ve Fransızlar bir kere daha «ihanete uğradık!» diye bağırmağa başladılar. Meuse mağlûbiyetini müteakib da ayni şekilde bağırmışlardı. Reynaud'nun sözleri, binlerce kahvede ve evde işitilmiş, ben de onun sözlerini bir kahvede dinlemiştim. Kahve sahibi tezgâhının arkasında idi. Karısile bir misafiri de bir tarafta oturuyorlardı. Ben de kahvemi içerek bekliyordum. Başvekil: «Fransız milletine vahim bir hâdiseyi haber vermek üzereyim» der demez, hepimiz dikkat kesildik ve ayağa kalktık. Reynaud devam etti: «Fransa artık Belçika ordusunun yardımına güvenemez.»

İki kadın da derin birer nefes aldılar. Fakat ses çıkarmadılar. Ve Başvekil devam etti:

«Fransız ordusile İngiliz ordusu, şimalde tekbaşlarına düşmanla dövüşüyorlar. 14 mayısta vuku bulan yarma hareketini takib eden vaziyeti biliyorsunuz. Almn ordusu iki grupa ayrılan ordularımız arasına sokulmuştu. Bu grupların biri şimalde, diğeri cenubda idi. Cenubdaki Fransız fırkaları Somme ve Aisne'i takib eden ve bütünlüğünü muhafaza eden Majino'ya uzanan yeni cepheyi tutmaktadır. Şimalde, General Blanchard'ın kumandası altındaki üç ordudan müteşekkil bir grup bulunuyor ve bu ordu Dünkerk tarikile takviye ediliyor. Fransız ve İngiliz kuvvetleri bu limanı cenub ve garbdan, Belçika ordusu da şimalden müdafaa ediyorlardı. Belçika ordusu, muharebenin en ateşli sırasında İngiliz ve Fransız silâh arkadaşlarına haber vermeden kayıdsız ve şartsız, birdenbire kralın emrile teslim olmuş ve Alman fırkalarına Dünkerk yolunu açmıştır.»

İki kadın fazla tahammül edemediler ve ağladılar.

Reynaud acı acı devam etti: «On sekiz gün önce ayni kral, bize yardım için müracaat etmişti. Biz de bu müracaate mukabele ettik ve müttefik erkânıharbiyesinin geçen ilkkânunda hazırladığı plân dairesinde hareket ettik. 10 mayısa kadar Almanyanın sözlerine müttefiklerin sözü derecesinde değer veren Kral Üçüncü Leopold, General Blanchard'a hiçbir haber vermeden, onun müracaati üzerine, onun memleketini müdafaaya koşan İngiliz ve Fransız askerlerine hiç bir ihtar veya imada bulunmadan silâhlarını terketti.

«Bu, tarihte eşi olmıyan bir vak'adır.

«Belçika hükûmeti, Kralın, mes'ul nazırların ittifakla muhalefetine rağmen bu kararı vermiş olduğunu bildirdi ve hükûmetin emri altında bulunan bütün ordularla müşterek dava uğrunda mücadeleye devam azminde olduğunu da ilâve etti. Belçika hükûmeti, Fransız hükûmetile teşriki mesai için yeni bir ordu kurmak istemektedir.

«Bizim bütün endişemiz, kendi askerlerimiz üzerindedir. Bu askerler, şereflerini sıyanet etmiş olduklarını söyliyebiliriz. Askerlerimiz, cephede her gün muhteşem işler başarmaktadırlar ve harb içinde geçen 18 gün zarfında binlerce kahramanlık örneği gösterdiler. Seleflerinin mevkiine henüz geçmiş olan genc Fransız generalleri, şimdiden şan ve şeref kazanmaktadırlar. Liderlerimiz ve askerlerimiz, bütün memleketin tam emniyetle bağlı olduğu bir blok teşkil ediyor. Yarın bu blok, bütün dünyanın hayranlığını kazanacaktır. Önümüzde kara günler bulunduğunu biliyorduk. Ve bu kara günler gelmiştir.

«Fransa, yüzlerce defa istilâya uğradı. Fakat hiç bir defa yenilmedi. Şimaldeki cesur halkımız, bunu hatırında tutsun. Fransanın yeni ruhu, bu imtihanlardan ve bu mihnetlerden doğacaktır ve Fransa her zamankinden daha şanlı olacaktır. Büyük liderimiz Weygand, Mareşal Petain'le tam anlaşma dairesinde Somme ve Aisne üzerinde bizim müdafaa ettiğimiz ve müdafaa etmek dolayısile bize zafer kazandıracak bir hattı tesis etmişlerdir.»

Fransız askerlerinin ve sivillerinin her yerde arayıp sordukları birşey vardı: Fransız tayyareleri nerede?

Alman tayyarelerine karşı Fransa on tayyareye karşı bir tek tayyare bile çıkaramıyordu. Fransız tayyarelerinin de Fransa ufuklarında ferah ferah uçtuğu görülmemekte ve bu da herkesi meyus etmekte idi. Almanlarsa, hiçbir engelle karşılaşmadan uçuyor, bombalayor, cephe gerisindeki muvasalayı kesiyor, cepheye gönderilen kuvvetlere yol ortalarında saldırıyor, arasıra alayları dağıtmağa veya imha etmeğe muvaffak oluyor, Fransız köylerini ve kasabalarını bombardıman ediyor, muhacirleri de mitralyöz ateşine tutuyordu.

Fransız hava kumandası, bütün dünyanın, bilhassa Amerikanın vaziyetin vahametini anlamasını istiyordu. Bunun için mayısın sonlarına doğru şimaldeki hava kuvvetleri kumandanları harb muhabirlerini kabul ettiler ve kumandanların her biri Fransız hava kuvvetleri hakkında dikkate değer konferanslar verdiler. Fakat birleşemedikleri bir noktada Fransanın ona karşı bir çıkardığı idi. Ben, bir harb muhabiri sıfatile bu hakikati mütemadiyen ileri sürüyor ve vaziyeti ıslah etmek lâzım geldiğini anlatıyordum. Fakat Fransız sansörü bu yazılarımı silmeyi bir vazife tanıyordu.

Fransız hava kuvvetlerinin elemanları çok iyi idiler. Fakat Fransız tayyareleri Alman tayyarelerine nispetle son derece bati idi. Morane avcı tayyareleri Messerschmidts'lere karşı bir şey yapamıyordu. Amerika tayyareleri ise ancak harbin sonlarına doğru gelmeğe başladı.

(Yarın devam edecek)

Şehir Haberleri

Yakalanan muhtekirler

Gıda maddelerini artıranlar hakkında zabıt tutuldu

Bakırköyünde İstanbul caddesinde 6 numarada bakkal Yordan, kahve sakladığından, Kocamustafapaşada Berber şefik sokağında bakkal ve aşçı Manuk beyaz peyniri 60 kuruşa sattığından ve Nişantaşında Valikonağı caddesinde 89 numarada kömürcü Mihal oğlu Yordan kömür fiatlarında ihtikâr yaptığından, Üsküdarda Hakimiyetimilliye cad desinde Ali, Halim, Todori, İlya ve Şazi adlarında beş bakkalın dükkân - larındaki muhtelif yiyecek maddelerini yüksek fiatla sattıklarından, Üsküdarda Kirkor adında bir kuru kahveci de müşteriye çekirdek kahve satmak istemediğinden haklarında zabıt varakası tanzim edilmiş ve Adliyeye verilmiş - lerdir.

ADLİYEDE

Bir suiistimal mi?

Gayrimübadil komisyonu işlerini tasfiye için dosyaların Defterdarlığa devri sırasında Maliye müfettişleri tetkikat yapmışlar ve bir suiistimal meydana çıkarmışlardı. Neticede, bu komisyonun veznedarı olan ve Maliye Nezareti umum müdürlüğünden tekaüd edilmiş bulunan Macid hakkında takibat açılmıştır. Kendisinin, muhtelif zamanlarda 150,000 liraya varan bazı bonoları zimmetine geçirdiği iddia olunmaktadır. Macid, dün Adliyede tevkif edil - miştir.

Azılı hırsız

Araçta hırsızlık yaptığı ve karakolun kapısını kırdığı iddia olunan Husrev adlı biri, Araçtan vaki iş'ar üzerine, dün İstanbulda yakalanmıştır. Hakında tevkif müzekkeresi yollanacaktır.

MÜTEFERRİK

Kışlık hediye teberruları artıyor

Askerlerimize kışlık hediye olmak üzere dün Eminönü Halkevine muhtelif tüccar tarafından 4250 yün çorab, 750 yün eldiven, 780 yün yelek gönderil - miştir.

Ankarada konferanslar

Hukuk İlmini Yayma kurumunun, her sene tertib ettiği konferans serisine yarından itibaren Ankarada başlanacaktır. «Ankara muahedesi ve Boğazlar» mevzulu ilk konferansı vermek üzere Üniversite Rektörü Cemil Bilsel bu gün Ankaraya gidecektir.

Batan Yunan gemisinin eşyası

Geçenlerde Ambarlı açıklarında batan Yunan gemisinde bulunan bazı eşyalar suyun üstüne çıkmakta ve bir kısmı sahile vurmaktadır. Bunlar gümrük muhafaza teşkilâtı tarafından toplantılmaktadır.

TARİHTEN YAPRAKLAR

Tarihte İtalyan hezimetleri

Mareşal Moltke şöyle demişti: "Avusturyalılara çok acıyorum, hangi harbe girseler kaybediyorlar. İyi ki Cenabıhak onları teselli için İtalyanları yaratmış!..

Yazan: Hasan Adnan GİZ

İtalyan hezimetleri yerine İtalya askerlik tarihi dahi diyebilirdim. Zira İtalya krallığının kurulduğu 1881 tarihinden Umumî Harb nihayetine kadar devam eden İtalya tarihi askerisi hakikatte bir seri mağlûbiyetten ibarettir.

Bugün Yunan cephesinde kırılan İtalyan taarruzu ilk nazarda bir sürpriz gibi telâkki olunuyor. Sürpriz dediğimiz hâdiseler bir takım unutulmuş hakikatlerin umulmadık bir zamanda zuhurundan başka birşey değildir. Cihan tarihinin mütaleası bu hezimeti bize pek tabiî gösteriyor. İtalyanlar, esas itibarile zarif, nazik ve artist insanlardır. O san'at diyarının her köşesinde ne zaman olsa bir Verdi, bir Mikel Anj veya Alfieri yetişebilir. Fakat Orlando Fürioso! O daima bir masal kahramanıdır. Resim, musiki ve edebiyatta her zaman parlak ve muzaffer olan İtalyan mukaddesatı savaş meydanlarında adeta ebedî bir talihsizliğe mahkûmdur. 1848 de Sardünya Kralı Charles - Albert'in Birinci Küstozza mağlûbiyetile başlayan İtalya askerî tarihi Novare, İkinci Küstozza, Lissa, Adova gibi ağır hezimetleri kaydettikten sonra nihayet Umumî Harbin meşhur Kaporetto bozgunile nihayet buluyor. Bu mütaleaya karşı şöyle bir sual sorulabilir: İtalya bu kadar mağlûb olduğu halde bugünkü mevkiini nasıl elde etmiştir? Hakikaten hayrete şayan olan bu muvaffakiyet kurnaz bir siyaset, güzel bir şans ve daima değişen kuvvetli müttefiklerin büyük yardımları sayesinde husule geldi. İtalya verdiği bütün sözleri hiçe sayarak daima müttefik değişmiş, daima yenilmiş, fakat neticede müttefiklerinin zaferinden istifade ederek beslediği arzulara nail olmuştur.

***

Asrıhazır Avrupa tarihinin başlangıcı sayılan Viyana kongresinden sonra İtalya kıtası irili, ufaklı bir çok hükûmetler arasında taksim olundu. Bu hükûmetlerin başında Sardünya ve Napoli krallıklarile Papanın ruhanî hükûmeti göze çarpıyor, Venedik ve Lombardiya gibi İtalyanın en zengin eyaletleri ise Avusturyanın idaresi altında bulunuyordu. Bu asırda bütün Avrupayı saran milliyet cereyanları zaman zaman İtalyanları büyük ihtilâllere sürükledi. Parlak ümidler, âteşin hitabelerle başlayan bu isyanlar daima feci bir inhizamla neticelenmiştir.

İtalyan milliyetçileri Avusturyaya karşı Sardünya hükûmeti tarafından himaye olunuyor, İtalyan davasını en ziyade Savua hanedanı benimsiyordu. Bu davanın hâdimleri, Abdülhak Hâmidin kahramanları gibi mutantan ve coşkun bir lisan konuşuyor:

— Parolamız şudur: -diyorlardı- Fara da se İtalya kendi kendini yaratacak!

Bu gaye uğruna diğer İtalya prensleri birleşen Sardünya Kralı Charles - Albert 1848 de Venedik ve Lombardiya üzerine yürüdü. Fakat müttefikleri tarafından yarıyolda terkolunarak Küstozzada ağır bir mağlûbiyete uğradı. Ertesi yıl tekrar şansını denemek istemiş, fakat bu sefer daha büyük bir felâkete sebeb olmuştu. Avusturya kumandanı ihtiyar Radeçki bu mühim fırsatı kaçırmıyarak İtalyan ordusunu Novarre'de imha etti. Bu mağlûbiyetin akşamında «mütereddid kral» tac ve tahtını oğlu Viktor - Emmanuel'e terkederek tekbaşına Portekize doğru savuşup gitmişti.

Bu tarihten sonra Fara da se formülü bir daha ağıza alınmadı. Kendi başlarına bir iş göremiyeceklerini anlayan İtalyanlar şimdi kendi işlerini gördürecek bir başka açıkgöz arıyorlardı. Zeki bir diplomat olan Kavur bu açıkgözü bulmakta gecikmedi. Fransa İmparatoru Üçüncü Napolyon cihangirlik sevdasına düşmüş, dost düşman gözetmeden bütün milliyet cereyanlarını kuruyor, bir taraftan Kırıma ordular gönderirken diğer taraftan Meksikayı fethe kalkıyor ve müteveffa amcası gibi Fransız kanını fisebilillah harcayıp duruyordu.

Kavur evvelâ küçük bir kuvvetle Kırım harbine iştirak ederek imparatorun gözüne girdi ve Paris kongresinde büyük devletlerin murahhasları arasına karıştı. 1858 de Plombier içmelerinde yapılan bir mülâkatta budala imparator pek âlicenab bir kararla İtalyan davasını bizzat kendi eline almış ve Alplardan Adriyatiğe kadar büyük bir İtalya vücude getirmeyi vadetmişti. Artık Fransız dayılarına güvenen İtalyanlar ezeli düşmanları Avusturyalılara karşı horozlanmaya başladılar. Harbin ilânı uzun sürmedi. İtalyan ordusu gene bermutad mağlûb oluyordu. Derhal yardıma koşan Fransızlar, Avusturyalıları Majenta ve Solferino'da bozdular. Napolyon mağlûbları takib etmiyerek Villa-Franka muahedesile üç ay süren muharebeye nihayet verdi. Bu muahede mucibince Avusturya yalnız Lombardiyayı İtalyanlara terkediyor, Venedik eyaleti gene kendine kalıyordu. Bu vaziyete sinirlenen İtalyanlar Napolyon'a vaidlerini hatırlatarak Adriyatik sahillerine kadar bütün Venediği taleb etmişler, fakat derin düşüncelere dalan safdil hükümdarı daha fazla kandıramamışlardı. Üçüncü Napolyon bir taraftan Prusya askerlerinin Ren sahillerinde toplanmasından şüphelenmiş, diğer taraftan şark hudu - dunda bu kadar sür'atle vücude gelen büyük bir İtalya devletinin istikbalde Fransa için ne büyük bir tehlike teşkil edeceğini iş işten geçtikten sonra idrake muvaffak olmuştu.

Üçüncü Napolyon'un hatası çok büyüktü. Fransa bu hatanın cezasını çok zaman, hatta bu son muharebede bile çekti. Nitekim İtalyanlar, Fransız dostlarına karşı şükranlarını ödemekte gecikmediler. 1870 te Fransa feci bir mağlûbiyete uğrarken kendilerini kurtaran adamı arkadan vurmak için Prusya ile beraber oldular ve Papayı muhafaza eden küçük Fransız ordusunu Romadan attılar.

1866 Prusya - Avusturya muharebesinde İtalya hem Venediği almak, hem Fransız tahakkümünden kurtulmak için gene Prusya ile beraber harbe girmiş; bu sefer hem karada, hem denizde mağlûb olarak neticede gene Fransadan istianeye mecbur kalmıştır. Bu muharebenin bidayetinde Kral Viktor - Emmanüel'in kumandasında üç kolordudan mürekkeb olan İtalyan ordusu Minçio nehri civarında toplanmıştı. Verona'dan hareket eden Avusturya kumandanı Arşidük Albert, Minçio nehrini geçer geçmez İtalyanlara tesadüf etti. 80,000 kişiden ibaret olan Avusturya ordusuna karşı İtalyanların yüz yirmi bin askeri vardı. İki ordu Birinci Küstozza muharebesinin cereyan ettiği ayni meydanda karşılaştı. İtalyanlar Solferino muharebesinin tarihi olan 24 haziranda feci bir inhizama duçar olarak Minçio gerisine çekildiler. Avusturya ordusunun bin beş yüzü esir olmak üzere 8000 nefer kay betmesine karşı, İtalyanlar 4000 esir, 4000 maktul ve mecruhla on beş top kaybetmişler; maddî zayiatın o kadar mühim olmamasına rağmen pek büyük bir manevî hezimete düşmüşlerdi.

Kara harbine gene Üçüncü Napolyon'un müdahalesile nihayet verildi ve İtalya mağlûb olduğu halde Venedik eyaletini ele geçirdi. Denizdeki İtalyan mağlûbiyeti daha gülünc olmuş, eski usul, ahşab Avusturya gemileri zırhlılardan mürekkeb mükemmel bir İtalyan donanmasını büyük bir bozguna uğratmıştı.

Lissa deniz bozgununun İtalyada bıraktığı manevî tesir Küstozza mağlûbiyetinden daha acı oldu. İtalyanlar daima yenmesine rağmen Avusturya ordusu bu tarihte hiç de iyi bir vaziyette değildi. Nitekim Fransa ve Prusya ile yaptığı muharebelerde faik kuvvetine rağmen daima büyük hatalara düşerek mağlûb olmuştu. Bu vaziyeti muhakeme eden Mareşal Moltke bir gün:

— Avusturyalılara çok acıyorum -demişti- hangi harbe girseler kaybediyorlar. İyi ki Cenabı Hak onları teselli için İtalyanları yaratmış!..

***

Fransanın 1870 mağlûbiyetinden sonra İtalya geniş bir nefes alarak eski hamisile rekabete başladı. Evvelâ Tunus meselesinde çatıştılar. Tunusun Fransa tarafından işgali İtalyanları ezeli düşmanları Avusturya ile Almanyanın kucağına attı. 1896 da Habeşistanı istilâya kalkan bir İtalyan ordusu Habeş İmparatoru Menelik tarafından Adova'da imha edildi. Fakat üçüzlü ittifak hiçbir zaman İtalyanın içine sinmemişti. Avusturyada kalan toprakların hulyası, İtalya İrredenta -istirdad olunmıyan İtalya davası- Roma hükûmetini daima bihuzur etti. Nihayet Harbi Umumide müttefiklerini değiştirerek o toprakları da elde ettiler. Lâkin Triyestenin ilhakı bu sefer o kadar ucuza mal olmadı Meşhur Kaporetto bozgunundan sonra 200,000 nefer kaybettiler ve ancak İngiltere ile Fransanın zaferi sayesinde Habsburgların son mirasına kondular.

Hasan Adnan Giz

Şehrin içinden

Işıksız İstanbul

O, dün akşam gömüldüğü karanlık içinde daha heybetli bir şehir oldu

(Baştarafı 1 inci sahifede)

topladığım halde seçemiyorum.

Arasıra parlayıp sönen mavi ışıklar, yolumu aydınlatıyor: Otomobil ve otobüs fenerleri! Tramvay arabaları bile maskelenmiş lâmbalarile, uzaktan bu geceye kadar, yabancısı olduğum şekillerde gözüme görünüyorlar. Sirkecide birdenbire zınk diye durduk:

— Ne var?

— İleride bir otobüs, tramvayla çarpışmış!

Yolcular gülüşüyorlar:

— Aldırma!.. Gitgide alışılır hepsine...

Bir vatman, telâşla aramızda dolaşıyor:

— Bizim araba hangisi idi?

Sirkeciden geçerken Ankara caddesi bana uzaktan, içine karanlık doldurulmuş bir eski çekmece gibi göründü.

Dükkânların çoğu açık... Fakat hepsi de harıl harıl ışık gizleme hazırlıklarile meşgul... İşte Eminönü... Koca meydanda tek lâmba yanmıyor. Balıkpazarının ışıkları da olmasa göz gözü görmiyecek. Yenicamie bakıyorum. Düz bir ovanın ortasında adeta sivrilmiş bir kaya parçası!.. Köprünün üzerinde, çıt yok. Sarayburnu, o kadar koyu bir karanlığa gömülmüş ki, kara nerede bitiyor, deniz nerede başlıyor belli değil.

Karaköy, bu çatık kaşlı, kara suratile adını hiç yalana çıkarmıyacak.

Bir kunduracı dükkânının önünde duran çıplak başlı bir adama mekteb çocukları takılıyorlar:

— Başını içeri çek be! Dışarıya ışık vuruyor! Ceza vereceksin!

Tozkoparan yokuşunda karanlık bir kat daha kesafet peyda etti. Ve nihayet işte Beyoğlundayım. Hani şu kendi ölçüsünde bir «beldei nûr» olan Beyoğlu...

Gözlerimle sinema kapılarında ışıl ışıl parlayan yanar döner reklâmları arıyorum. Gecenin kalın süngeri, hepsini bir hamlede silmiş. Yalnız dükkânların vitrinlerinden üçer beşer damla aydınlık sızıyor. Fakat birkaç saat sonra, bu dükkânlar da kapanınca, Beyoğlu caddesinde «körebe», yahud «mumsöndü» oyunu oynamaktan başka çare kalmıyacak!

Fakat bana sorarsanız, eğer, bu ihtiyarî zulmetin de kendine mahsus bir tadı olduğunu iddia ederim. İstanbul, gömüldüğü karanlık içinde daha heybetli bir şehir oldu. Sonra, bu ışıksızlığın terbiyetkâr bir fazileti olduğunu da unutmıyalım. Neydi o arsızlığımız? Her sokak başında bir ampul yanardı da gene ikide bir karanlıktan şikâyet eder, «filânca sokağa bir lâmba!!» diye haykırırdık.

Şimdi etrafıma bakıyorum da, adeta karanlığa bir günde alıştık, gitti. Apaçık söylemeli ki, ışıksız geçirdiğimiz bu ilk gece, Türk İstanbul için ayni zamanda güzel bir disiplin imtihanı oldu.

. . . . . .

Artık geceleri alacaklılardan çekinmeğe de sebeb kalmadı. Kollarını sallaya sallaya, hatta kapısı önünden geçsek kim farkına varacak?.

Arka sokaklardan evime dönerken en az on yolcu ile fener fenere geldik. Bir gün içinde bu kadar eli fenerli de nereden peyda oldu bilmem!

Eski şiirlerin yeni medlûlleri arasında sırası düşünce tekrarlardık:

«Elde işkembe fener, arkada zenbili sahur
Gece faslında şikemhârelerindir meydan!»

İşkembe fenerler çoktan tarihe karıştı. Fakat bu gidişle, elektrik fenerlerinin de müzelik olmasından korkuyorum. Çünkü birkaç yere sordum. Kimi kalmadı, dedi, kimi benden anasının nikâhını istedi.

Bundan sonra, kimse kimseye: «Feneri nerede söndürdün?..» diye soramıya - cak. Feneri, evden başka nerede söndürebiliriz ki...

. . . . . .

Geç vakit matbaaya dönerken, karanlıkta, birisi düşe kalka peşimsıra geliyordu. Bir ara duraklayıp bağırdı:

— Bu da geçer yahu!.

Evet.. Bu da geçecek ve bu karanlık gecelerin bol ışıklı bir sabahı da olacak elbette!..

Salâhaddin GÜNGÖR

Soruyoruz!

Tahkik edilmeden bir vatandaşın eşyası nasıl satılır?

Bir vatandaşımızın dün bize anlattığı hazin macera, zorla tahmil edilmiş haksızlığın ve körü körüne icraatın en feci misalini teşkil eden bir şaheserdir.

Hâdise şudur: Fatih maliye tahsil şubesi şefi icra memurlarile beraber 18 ikinciteşrin 1940 günü, Fatih Çarşambasında İsmailağa sokağında 35 numarada Bürhanın evine gelerek, Aksarayda bina alım satımile meşgul Bürhaneddin olduğu iddiasile 1936 yılına aid 1267 lira kazanç vergisinin tahsili için eşyalarını haczediyor. Böyle akla gelmez bir muamele karşısında kalan vatandaş, kendisinin aranılan Bürhaneddin olmadığını söylüyor ve ispata çalışıyorsa da nafile... Dinleyen olmamış ve zavallının bütün eşyaları 20 ve 21 ikinciteşrin günleri Sandal Bedesteninde harac mezad satılmış.

Bu facia cereyan ederken hâdiseye el koyan maliye müfettişi Nahid, anlayor ve ispat ediyor ki borc bu Bürhana değil, Aksaraydaki Bürhaneddine aiddir. Ama ne çare ki iş işten geçmiştir, adamın evi altüst olmuş, eşyası elden gitmiştir. Kendisi ve ailesinin ne kadar müşkül ve feci vaziyete düşmüş olacaklarını ise söylemeğe hacet yoktur..

Dünyanın en basit fakat mecburî bir tahkik «vazifesini ihmal» ederek masum bir vatandaşın evini, hayatını ve haysiyetini bu derece lâübali icraatla haleldar etmeğe kimin hakkı vardır? Şimdi bütün bu kırılan şeyler kimin tarafından ve nasıl tamir edilebilir? diye;

Soruyoruz!

Küçük hikâye

Mercan kolye

Peride Celâl

Oda karanlık. Zeyneb arkası Melihaya dönük, pencereden dışarısını seyrediyor.. Meliha ayaklarının ucuna basarak ilerliyor, Zeynebin mercan kolyesi işte orada, masanın üzerinde, iri kan damlaları gibi beyaz mermerin üzerinde parlıyor. Genc kadın kalbi göğsünden fırlayacakmış gibi atarak yaklaşıyor ,yaklaşıyor, yavaşça kolyeyi alıyor, sonra gene ayaklarının ucuna basarak odayı terkediyor. Merdivenleri deli gibi iniyor, sokağa çıkıyor. Caddeler kalabalık ve o koşuyor, koşuyor.

Meliha uyandığı zaman ter içinde idi. Kalbi şiddetle atıyordu.

Üç gecedir üstüste ayni rüyayı görüyordu. Eğer Zeyneb mercan kolyesine göz dikmiş olduğunu, onu her gece rüyasında çaldığını bilse.. Ellerini yüzüne kapadı, ağlamağa başladı. Zeyneb çok eski, çok sevdiği arkadaşıydı. Kolyesini çalmak aklından bile geçmemişti..

Kocasının elini omzunda hissetti. Genc adam:

— Haydi yetişir, ağlama artık! diyordu. Âsabın çok bozuk. Ne oluyorsun anlamıyorum.

Kocasının sesinde şüphe, sıkıntı ve hafif bir öfke titrediğini farketti. «Benden şüpheleniyor, diye düşündü. Ona söylersem biraz ferahlarım.»

— Bu mercan kolye diye, başladı. Zeynebin kolyesi..

Genc adam:

— Biliyorum, diye, sözünü kesti. Öyle bir kolye istiyorsun. İmkânsız, paramız yok. Herhalde bunun için ağladığını iddia edemezsin..

Ve arkasını döndü, bir kolunu başının üzerine koyarak uykuya hazırlandı.

Meliha sustu. Hiddetle «kıskanç, geçimsiz, üstelik de fakir» diye, düşündü. İçini çekti, halbuki Zeynebin kocası Hayrı nasıl kazanıyordu! Hayır, bu mercan kolye Zeynebe yakışmıyordu. Genc kadının kuru, kemikli bir göğsü vardı. Derisi hasta, solgun renkli idi. Bu mercanların karısından ziyade kendisine yakışacağını Hayrı da bir kaç kere ima etmişti. Hem Hayrı son zamanlarda yüzüne fazla ısrarla bakıyordu. Meliha bu bakışlardan hoşlanmıyordu. Kocasını seviyordu o. Hem Hayri çirkin adamdı, fakat çapkın. Acaba Aziz bir şey hissetmiş miydi? Onun için mi birkaç gündür kavga edecek bahane arıyordu.

***

Sabah geç kalktı. Aziz işine gitmişti. Ortalığı topladı, yatağını düzeltti. Mutfağa girdi.

Öğleye doğru kapı çalındı. Genc bir çocuk, küçük bir paket uzatarak:

— Meliha Hanım siz misiniz efendim, dedi. Bunu gönderdiler.

Cevab beklemeden uzaklaştı. Meliha biraz şaşkın kapıyı kapadı ,paketi açtı. Ve keskin bir hayret çığlığı atarak olduğu yerde donmuş gibi kaldı. Paketin içinden mercan kolye çıkmıştı. Tıpkı Zeynebinki gibi iri, kırmızı taneli, iki üç dizi mercan.. Genc kadın avuçlarının arasında duran mercanlara hayran ve şaşkın bakıyordu.

«Fakat kim gönderdi bunu?» diye, kendi kendine sordu. Evet, kim göndermişti? Herhalde mercana olan zâfını bilen biri. Kocası mı? Hayır. Bir akraba? Bu da olamaz. Birdenbire aklına Hayrı geldi. Zeynebin kocası.. Acaba o mu?

Fakat ne yapmalı şimdi? Kimden geldiği belli olmıyan bir hediye.. Takmaması, sahibini bulup izahat istemesi lâzım. Haydi taktı diyelim, o zaman da Azize ne demeli?

Akşam Aziz erken geldi. Elinde bir yığın paket vardı ve neşeli görünüyordu.

— Bak erken geldim, dedi. Evlendiğimizin yıldönümü olduğunu unutmadım, nefis şeyler aldım, bakkal da bira getirecek. Bu geceyi başbaşa geçireceğiz... İlk gecemiz gibi..

Genc kadın sarardı, evlendiklerinin yıldönümü olduğunu, kolyenin sevinci, heyecanı içinde tamamen unutmuştu. Aziz derhal onun durgunluğunu farketmişti, birdenbire gözleri genc kadının esmer, güzel göğsü üzerinde birer dizi ateş gibi yanan mercanlara takıldı. sinirlendiği zamanlarda olduğu gibi boyun damarları şişti. Paketleri hemen oracığa ,bir iskemlenin üzerine bıraktı. Yaklaştı ve sordu:

— Bu kolye nereden çıktı?

Meliha çok tabii söylediğini sanarak halbuki heyecandan gözleri kırpışıp yüzü kızararak hazırladığı yalanı kekeledi:

— Şevkiye halam almış.. elden düşme.. istediğin kadar tak diye, verdi. Sonra iade edeceğim.

Genc adam, tok bir sesle:

— Halan! dedi, bunu sana Zeynebin kocası hediye etti, evet, o... Bir zamandır sana nasıl baktığını görüyordum. İtiraf et ondan aldığını söyle!..

Durdu, öfkeden kıpkırmızı olarak ilâve etti:

— Böyle bir hediye kabul edebilmen için kimbilir aranızda neler geçti?

Birdenbire kapıya doğru yürüyerek: «Gidiyorum dedi, benim böyle bir kadınla işim yok.. Bir mercan kolye için, o bayağı adamla..

Meliha, «dur, gitme diye bağırdı, anlatacağım.» Aziz kapıyı açacakken birdenbire durdu, zil çalıyordu. Karısına baktı ve küçük bir tereddüdden sonra kapıyı açtı. Meliha o gelen, kolyeyi getiren çocuğu tanıdı. Heyecan içinde kalbini tuttu, çocuk bir zarf uzatıyordu. Genc kadına bakarak:

— Affedersiniz dedi, öğleyin paketi verirken mektubu vermeyi unutmuşum..

Aziz karısının telâşlı, perişan halini görmüştü. Aradığını bulmuş gibi gözlerinde muzaffer bir ışık yandı. Çocuğun elinden zarfı çekip aldı. Kapıyı şiddetle kapadı.

Mektubu okuyup bitirdiği zaman öfkesi dinmiş, gözlerindeki şüphe kaybolmuştu. Hayret içinde kendi kendine söylenir gibi:

— Fakat niçin yalan söyledin? diye mırıldandı.

Ve mektubu genc kadına uzattı. Meliha telâş içinde kapar gibi kâğıdı almıştı. Bir solukta okudu:

«Meliha, bu mercan kolyeyi nekadar sevdiğini biliyorum. Bugün izdivacının yıldönümüdür, onu sana hediye ediyorum. Güle güle kullan yavrum. Zeyneb»

Ah bu Zeyneb meğerse ne melek kadınmış! Melihanın gözlerinden sevinç yaşları dökülüyordu. Artık kolye kendisinin olmuştu. Aziz de gitmiyecekti, her gece gördüğü rüyadan başlayarak ona herşeyi anlatmaya karar verdi ve dediği gibi yaptı. Biraz sonra mes'ud neşeli sofrayı beraber kuruyorlardı.

HEM NALINA MIHINA

Daima uyanık, daima tetikte!

(Ankaradan telefonla bildirilmiştir)

Türkiye Cumhuriyeti, bu harbin başındanberi «daima uyanık, daima tetikte!» olmayı şiar edinmiştir. Harbin bize bulaşmaması için, ne lâzımsa yaptık, yapıyoruz ve yapacağız; fakat sulh, öyle bir şeydir ki yalnız bir tarafın arzusile tahakkuk edemez. Biz istediğimiz kadar barışa gönül vermiş oluruz; karşımızda azgın harb ilâhları, saldırmak, dövüşmek isterlerse, bir gün gelip size çatarlar, sizi sevdiğiniz sulhtan zorla ayırırlar. Kaldı ki Türkiyenin istediği sulh, şerefli bir barıştır. Yurdumuzun tamamiyetini, devletimizin istiklâlini ve Türklüğün namusunu muhafaza etmek şartile sulha bağlıyız. Sulh harbden daha ağır olmak istidadını gösterince harbi tercihe bir an bile tereddüd etmeyiz. Bu, bizim yalnız sözle değil, bütün varlığımız boyunca silâhla da ispat ettiğimiz bir hakikat, bir realitedir.

Hâdiseler, harbi emniyet sahamıza getirmiştir. İşgaller, yeni nizam masalları, üç başlı iken dört başlı olan paktlar, esrarengiz mülâkatlar, gizli ve şüpheli anlaşmalar karşısında «daima uyanık, daima tetikte» prensipine sımsıkı sarılmak lâzım geliyor. Bu, bizim için, artık bir hayat prensipi olmuştur. Son alınan ve daha da alınacak olan tedbirlerin manası budur. Bunlar, Türk milletinin varlığını korumak için alınmış tedbirlerdir. Harb geceyarısı, bir hırsız gibi, bir şaki gibi geliyor. Eski şevalyelik devirlerinin harb ilânı usulü artık tarihe karışmıştır. Mütecaviz karşısındakine vakit kazandırmak söyle dursun nefes bile aldırmak istemiyor. En son misali, kahraman Yunanistandır. Artık en re - vaçta harb prensipi baskındır. Baskına uğramamak için ise «daima uyanık, daima tetikte» olmak lâzımdır.

Hükûmetimizin aldığı, alacağı tedbirleri memnuniyetle karşılamalıyız; çünkü bizi harb denilen şakiye karşı korumak için alınıyor. Onlar en lüzumlu, en hayati müdafaai nefs tedbirleri; mukaddes tedbirlerdir.

Türk ordusu ve Türk milleti, Başbuğu büyük Milli Şef İsmet İnönünün emri altında uyanık ve parmak tetikte, sakin ve vakur, hâdiseleri bekliyor.

IKTISAD

Türk - Rumen ticareti

Eski Türk - Rumen ticaret anlaşmasının müddeti nihayet bulduğundan bu günden itibaren mer'iyetten kalkmış olacaktır. Rumenlerle yapılan yeni anlaşma iki tarafça henüz tasdik edilmedi - ğinden, Rumanya ile aramızda mer'i bir ticari anlaşma kalmıyacaktır.

Dünkü ihracat

Dün şehrimizden 100 bin liralık kadar ihracat yapılmıştır. Bunların içinde bilhassa Çeko-Slovakyaya 50 bin kilo sabun, Bulgaristan ve Yunanistana balık ihracatı ehemmiyetli bir yekûn tutmaktadır.

Dün, İskenderiyeden şimendiferle 150 bin kilo deri gelmiştir.

Bir çöküntü

Beykoz - Anadolufeneri yolu inşaatında çalışan amelenin üzerine bir toprak yığıntısı çökmüş, ameleden Artvinli Necib, Erzincanlı Cemal ve Mustafa toprak altında kalarak ağırca yaralanmışlar ve etraftan yetişilerek

RADYO

Bu günkü program

8 Program ve memleket saat ayarı, 8,03 Müzik (Pl.), 8,15 Haberler, 8,30 Müzik (Pl.), 8,50 Yemek listesi.

12,30 Program, 12,33 Müzik (Pl.), 12,50 Haberler, 13,05 Oyun havaları ve türküler, 13,20 Müzik (Pl.).

18 Program, 18,03 Radyo «Swing» kurateti, 18,30 Büyük fasıl heyeti, 19,30 Haberler, 19,45 Beraber ve tek şarkılar, 20,15 Radyo gazetesi, 20,45 Temsil, 21,30 Konuşma, 21,45 Radyo salon orkestrası, 22,30 Haberler, borsa, 22,45 Radyo salon orkestrası, 23 Dans müziği (Pl.), 23,25 Program ve kapanış.

ASKERLİK İŞLERİ

Şubeye davet

Fatih askerlik şubesinden:

316 doğumlu yedek jandarma başçavuşu (gedikli) Hüseyin oğlu Fazılın hemen şubeye gelmesi.

Gönüllü hastabakıcı kursu

Fatih askerlik şubesinden:

1 — Üçüncü devre hemşire ve hastabakıcılık tedrisatı kayıdlarına başlanmıştır.

2 — Müracaat her gün öğleden sonra saat 14 ten 16 ya kadardır.

3 — Müracaat edecekler iki fotoğraf ve nüfus tezkeresi ve tahsil vesikalarını beraber getireceklerdir.

4 — Bu devre için kayıd ve kabul müddeti 20/12/940 gününe kadardır. Bundan sonra müracaat edecekler 941 nisan devresine kalacaklarından bir an evvel müracaat edilmesi.

***

Beyoğlu Yerli As. Şubesinden :

1 — Askerî hastanelerde 1 İkincikânun 940 tarihinde açılacak 3 üncü devre gönüllü yardımcı ve hastabakıcı hemşireler kursu için kayıd muamelesi başlamıştır.

2 — Lise, orta mekteb ve ilk mekteb mezunlarile okuma yazma diploması olan 20 - 40 yaşındaki bayanlardan bu kurslara iştirak etmeye talib olanların kayıdları yapılmak üzere şubemize müracaatleri ilân olunur.

Aka Gündüz'ün

Son neşrolunan:

Tank - Tango

Millî - İçtimaî - Edebî ROMANI

RESİMLİ AY MATBAASINDA

75 kuruşa satılmaktadır.

Satılık ev

Arnavudköyünde Küçükayazma Palacı sokak 10 numaralı ev müsaid fiatla satılıktır. Denize fevkalâde nezareti vardır. İçindekilere müracaat.

12 Krat Tektaş Pırlanta

12 krat nadide bir tektaş pırlanta Sandal Bedesteninde teşhir edilmektedir. 28 ikinciteşrin perşembe günü saat 14 te satılacaktır.

Dr. Hafız Cemal

LOKMAN HEKİM

DAHİLİYE MÜTEHASSISI

Divanyolu 104

Muayene saatleri: 2,5 - 6. Tel: 22398

ZAYİ — İçinde (Marya Bohr) adına yazılı pasaportum, beynelmilel otomobil vesikam, şahsî evrakın bulunan çantamı Haydarpaşada garda kaybettim. Bunları otel Tokatlıyanda namıma getirecek olana istediği hediyeyi vereceğim.

Marya Bohr

Orduya hediye verilecek kazak, eldiven ve çorab müessesemde bulunur.

HALİL KARACA

Marpuççular Emiroğlu han No. 2

Sahib ve Başmuharriri: YUNUS NADİ

Umumî neşriyatı idare eden Yazı işleri müdürü: HİKMET MÜNİF ÜLGEN

Cumhuriyet Matbaası

Bahçe meraklıları

100 çeşid yediveren güller, salon palmiyeleri, manolyalar, kameliyalar, süs fidanları, envai çamlar ve saire Ortaköyde Ankara bahçesinde bulabilirsiniz.

VASİL

Depo aranıyor

Harbiye, Şişli ve Kurtuluş civarında sağlâm rütubetsiz bir mahzen depo olarak kullanılmak üzere aranmaktadır.

Böyle deposu olanların posta kutusu 1410 adresine mektubla müracaatleri.

Mide, barsak ve iç hastalıkları muayenehanesi

Dr. Y. Hallacyan

Taksim (Eski Talimhanede) Abdülhak Hâmid caddesi, Sabiha apart. No. 12, daire No. 4

Satılık otomobil

Az kullanılmış yeni bir kapalı Merkury otomobili satılıktır.

Galatada Ünyon han 18 - 19.

ETi BANKtan

KAPALI ZARF USULİLE MALZEME SATIŞI

Aşağıdaki listede yazılı malzeme, Balyada Maden mevkiinde yerinde teslim edilmek üzere 2/12/1940 ta Ankarada banka merkezinde, kapalı zarf usulile satılacaktır. İsteklilerin malzemeyi mahallinde görmeleri ve topyekûn bir fiatla beraber, malzeme cinslerine göre ayrı ayrı dahi birer fiat vermeleri ve 2/12/1940 pazartesi günü saat 15 te Ankarada İnhisarlar başmüdürlüğü yanında Dr. Salâhi apartımanında 3 No. dairede, pey akçelerile beraber bulunmaları ilân olunur. Malzemenin gümrük ve sair rüsumu alıcıya aiddir.

LİSTE

	Pozisyon No.	Adedi	
I	207	1	Elektrojen motör grupu, Diesel Sulzer 4 D 133 (1911) Siemens Schuckert 300 KWS lık alternatörile beraber Efektif 210 volt. 42 peryot. (Motör için aksamla birlikte).
	208	2	Elektrojen motör grupu, Diesel Sulzer 4 D 100 (1911) Siemens - Halske, 234 KWS lık alternatörile beraber. Efektif 210 volt. 42 peryot. (Diesel motörü için yedek aksamla birlikte).
	209	1	Elektrojen motör grupu, Diesel Sulzer 3 D 100 (1910) Siemens Schuckert 178 KWS lık, alternatörile beraber. Efektif 210 volt. 42 peryot. (Diesel motörü için yedek aksamla birlikte).
	210	1	Tevzi tablosu, tam teçhizatla ve yukarıdaki dört elektrojen grupu için.
II	258	1	Muhavvile postesi 11. 400/210 voltluk 300 KVA. Tam teçhizatla.
	259	1	Muhavvile postası 11. 400/190 volt. 400 KVA. Tam teçhizatla.
	262	1	Muhavvile merkezi, 190/12.000 volt. 800 KVA. Tam teçhizatla.
	265	1	Muhavivle merkezi, 11.000/210 volt. 100 KVA. Tam teçhizatla.
	266	1	Muhavvile merkezi, 11.40/210 volt. 100KVA. Tam teçhizatla.
	279	155	Muhtelif kuvvette elektrik motörleri (kısmen hurda).
III			Takriben 200 ton saç, halat, pik, çelik ve ray hurdası ve profil demirleri, vagon tekerlekleri ve şasileri, bakır teller ve pirincler.
IV			Muhtelif ev ve yazıhane eşyası.

Galatasaray Lisesi Müdürlüğünden:

Yatılı talebemizin ilkkânun 1940 taksiti mezkûr ayın azamî onuncu gününe kadar yatırılmış olmalıdır. Makbuz pulile beraber tam taksit 86 lira 69 kuruştur. (10800)

Türkiye Cumhuriyeti

ZİRAAT BANKASI

Kuruluş tarihi: 1888. — Sermayesi: 100.000,000 Türk lirası.

Şube ve ajans adedi: 265.

Ziraî ve ticarî her nevi banka muameleleri.

Para biriktirenlere 28,800 lira ikramiye veriyor.

Ziraat Bankasında kumbaralı ve ihbarsız tasarruf hesablarında en az 50 lirası buulnanlara senede 4 defa çekilecek kur'a ile aşağıdaki plâna göre ikramiye dağıtılacaktır:

4	aded	1.000	liralık	4.000	lira	100 aded 50 liralık 5.000 lira	
4	»	500	»	2,000	»	120 » 40 » 4.800	»
4	»	250	»	1,000	»	160 » 20 » 3,200	»
40	»	100	»	4,000	»		

DİKKAT: Hesablarındaki paralar bir sene içinde 50 liradan aşağı düşmiyenlere ikramiye çıktığı takdirde % 20 fazlasile verilecektir

Kur'alar senede 4 defa, 1 eylûl, 1 birincikânun, 1 mart ve 1 haziran tarihlerinde çekilecektir.

MİLLÎ PİYANGO

4 üncü TERTİBİN 2 nci ÇEKİLİŞİ 7 BİRİNCİKÂNUNDADIR

Devamlı biletlerinizi 2 birincikânun akşamına kadar değiştirmeniz lâzımdır

Birinci çekilişte bilet almayanlar tali fırsatını kaçırmış değildirler. İkinci ve üçüncü çekiliş biletlerini fiat farkı vermeden bütün bayilerden alabilirler.

İkramiye adedi	İkramiye miktarı Lira	İkramiye tutarı Lira
1	40.000	40.000
2	10.000	20.000
5	5.000	25.000
10	2.000	20.000
90	1.000	90.000
150	500	75.000
300	100	30.000
600	50	30.000
3.000	10	30.000
60.000	3	180.000
Teselli mükâfatı 47	80	3.760
64.205		543.760

Bu çekilişte yarım bilet bir buçuk lira, tam bilet (3) liradır. Bilet fiatlarının yükselmesile beraber ikramiyelerin miktarı da arttırılmıştır. Meselâ; bu çekilişte (40.000) liralık büyük ikramiyeden maada iki tane (10.000) liralık ikramiye vardır. (5.000) liralık ikramiyeler birinci çekilişte iki tane iken bu çekilişte beşe çıkarılmıştır. Keza (2.000) liralık ikramiyelerin adedi beşten ona, (1.000) liralar da altmıştan doksana çıkarılmıştır.

Birinci çekilişte 90 kişi (500) lira kazandığı halde bu defa 150 kişi beş yüzer lira alacaktır. Bundan başka 300 bilete yüzer lira, 600 bilete ellişer lira ikramiye verilecektir. 3.000 kişi onar lira, 60.000 kişi üçer lira alacaklardır. Bu çekilişte 47 tane teselli mükâfatı vardır. Bu defa kazanılacak teselli mükâfatı seksener liradır.

Devamlı biletler haricinde keşidelik biletler de vardır. Bu biletler şimdiden ve üzerlerindeki fiatla satışa çıkarılmıştır. Eğer birinci çekilişte devamlı bilet almadınızsa bu çekilişte gene aynı paraya yani üç liraya tam, bir buçuk liraya yarım bilet alabilirsiniz.

Devamlı biletlerin 2 birincikânun akşamına kadar değiştirilmesi lâzımdır. Eskiden olduğu gibi mühlet her ayın dördüncü günü akşamına kadar değil, ikinci günü akşamına kadardır. Buna bilhassa dikkat ediniz. Birincikânunun ikinci günü akşamına kadar değiştirilmiyen biletler başkasına satılabilir.

Biletlerinizi almakta acele ediniz.

Büyük ikramiye (40.000) liradır.

Satılık Köknar Tomruğu

Devlet Orman İşletmesi Bolu Revir Âmirliğinden:

1 — Bolu Karacasu deposunda istifte mevcud 3255 aded muadili 1806/647 M3 köknar tomruğu açık arttırma ile satılacaktır.

2 — Tomrukların ayrıca baş kesme payları mevcud ve kabukları soyulmuş olup hacim kabuksuz orta kutur üzerinden hesablanmıştır.

3 — Tomruklara aid satış şartnamesi Ankara Orman Umum Müdürlüğünde ve İstanbul, Ankara, Bolu Çevirge Müdürlüklerinde ve Boluda Devlet Orman İşletmesi Revir Âmirliğinde görülebilir.

4 — Köknar tomruklarının muhammen bedeli 11 lira 56 kuruştur.

5 — İsteklilerin % 7,5 muvakkat pey akçesile 30/11/940 günü saat 10 da Boludaki Revir Âmirliğine müracaatleri. (10966)

Kadıköy Vakıflar Direktörlüğü ilânları

1 — Üsküdarda Altunizade mahallesinin Koşuyolu caddesinde eski 46, yeni 58, 60, 62 kapı sayılı ve bermucibi sened 41355 metre murabbaı arazi içinde mebzul çam ve ayrıca kestane, sair ağacları muhtevi ve Küçükçamlıca caddesile Koşuyolu caddelerine geniş cepheleri bulunan korunun mülkiyeti satılmak üzere 9098 lira 10 kuruş muhammen bedelle kapalı zarf usulile müzayedeye çıkarılmıştır. İhalesi 9/12/940 pazartesi günü saat 14 te Kadıköy Vakıflar müdürlüğünde icra kılınacaktır.

2 — Arttırmaya girmek isteyenler 682 lira 36 kuruş teminatı muvakkate akçesini Kadıköy Vakıflar müdürlüğü veznesine teslim etmelidir.

3 — Teklif mektubları 1 inci maddede yazılı saatten bir saat evveline kadar arttırma komisyonuna verilmiş olacaktır.

4 — Posta ile gönderilen mektubların da aynı saate kadar komisyona gelmiş olması şart olup gecikmeden Vakıflar idaresi mes'ul olmıyacaktır.

5 — Dış zarfların mühür mumile iyice kapatılmış olması lâzımdır. (11100)

Fiat Murakabe Komisyonundan:

33 numaralı ilân — 15/11/1940 tarihli ve 14660/2 sayılı ışık söndürme ve kararına kararnamesine göre kullanılacak perdelik, storluk alelûmum ışık geçmiyen kumaşlarda toptan kâr haddi % 7 dir. Perakende kâr haddi toptan fiatlara nazaran azamî % 15 tir. Ve gene aynı maksadla kullanılacak ışık geçmiyen renkli kâğıd ve kartonlarda toptan kâr haddi maliyete nazaran azamî % 7 ve perakende satışlarda toptan fiata nazaran azamî % 15 tir. (11101)

Böbreklerden idrar torbasına kadar yollardaki hastalıkların mikroblarını kökünden temizlemek için Helmoblö kullanınız.

HELMOBLEU

Böbreklerin çalışmak kudretini artırır. Kadın, erkek idrar zorluklarını, eski ve yeni belsoğukluğunu, mesane iltihabını, bel ağrısını, sık sık idrar bozmak ve bozarken yanmak hallerini giderir. Bol idrar temin eder. Idrarda kumların, mesanede taşların teşekkülüne mâni olur.

DIKKAT: HELMOBLÖ idrarınızı temizleyerek mavileştirir. Sıhhat Vekâletinin ruhsatını haizdir. Her eczanede bulunur.

Satılık Çam ve Köknar Tomruğu

Devlet Orman İşletmesi Bolu Revir Âmirliğinden:

1 — Bolu Karacasu deposunda istifte mevcud 52 aded muadili 17,256 metre mikâb çam ve 1591 aded muadili 911, 046 metre mikâb köknar tomrukları açık arttırma ile satılacaktır.

2 — Tomrukların ayrıca baş kesme payları mevcud ve kabukları soyulmuş olup hacim kabuksuz orta kutur üzerinden hesablanmıştır.

3 — Tomruklara aid satış şartnamesi Ankara Orman Umum Müdürlüğünde ve İstanbul, Ankara, Bolu Çevirge Müdürlüklerinde ve Boluda Devlet Orman İşletmesi Revir Âmirliğinde görülebilir.

4 — Çam tomruklarının muhammen bedeli 12 lira 84 kuruş ve köknar tomruklarının muhammen bedeli 11 lira 56 kuruştur.

5 — İsteklilerin % 7,5 muvakkat pey akçesile 29/11/940 günü saat 15 te Boludaki Revir Âmirliğine müracaatleri. (10924)

ASKERLERİMİZE HEDİYELİK

Askerlerimize hediye verecek sayın halkımıza bir kolaylık olmak üzere bu kere müessesemiz tarafından satışa çıkarılan

Beyaz Bezden Pamuklu Hırkalar

Fiatı: Perakende 140, toptan 130 kuruştur.

TAŞRADAN SİPARİŞ KABUL OLUNUR.

İstanbul, Kapalıçarşı, Örücüler No. 46 - 48.

NOBAR ABACIOĞLU

İstanbul Defterdarlığı Merkez Tahsil Şefliğinden:

Galata Kalafat yeri 10 numaralı yerde 400 aded çini taş 22/11/940 cuma günü saat onda mahalli mezkûrda satılacağından talib olanların mahallinde bulunmaları. (11034)

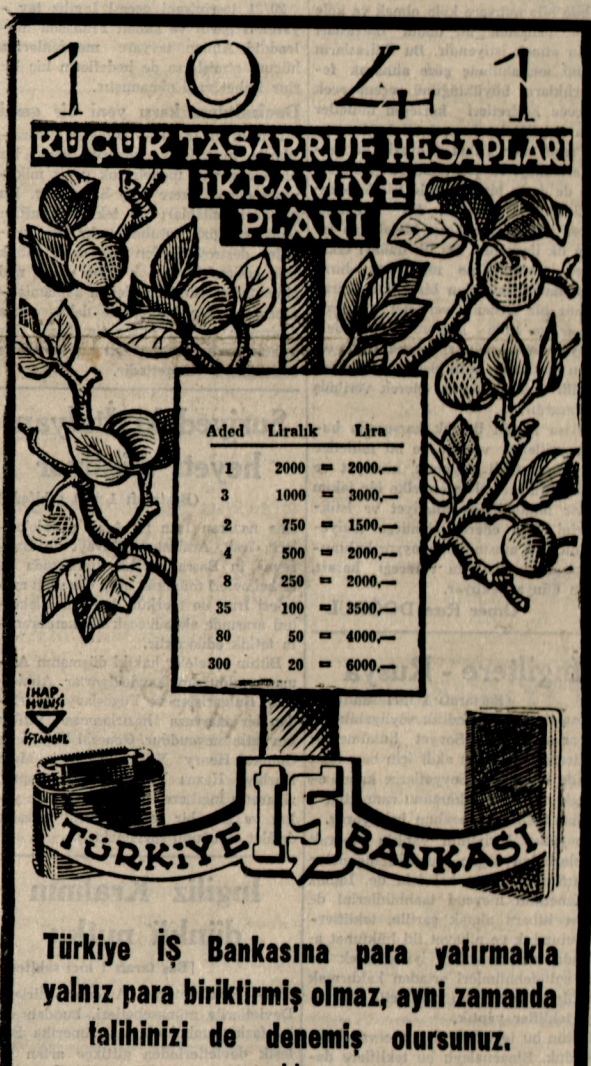

Türkiye İŞ Bankasına para yatırmakla yalnız para biriktirmiş olmaz, ayni zamanda talihinizi de denemiş olursunuz.

Keşideler: 4 Şubat, 2 Mayıs, 1 Ağustos, 3 İkinciteşrin tarihlerinde yapılır.

Kumbaralı ve kumbarasız hesablarında en az 50 lirası bulunanlar kur'aya dahil edilirler.

Merhametten Maraz

Yazan: *Stefan Zweig* — **14** — **Türkçeye çeviren: *Hamdi Varoğlu***

Otomobil hareket etti. Kendi kendimden pek memnun değildim. İlona'nın, sanki benimle görülmekten korkuyormuş gibi o asabiyeti, o sıkıntılı hali ne idi? Neden öyle alelacele gitmişti? Sonra, hiç olmazsa nezaketen, Kekesfalva'ya bir selâm götürmesini rica etmeli, Edit'e, bir iltifat kelimesi göndermeli değil miydim? Netice itibarile, bu insanlar bana bir fenalık etmemişlerdi. Fakat, bir yandan da, gevşek davranmadığıma memnun oluyordum. Artık, evlerine zorla gitmek istediğime hükmedemezlerdi.

Ertesi gün şatoya gideceğimi, İlona ile kararlaştırmış bulunmakla beraber, ziyaretimi, ihtiyaten, telefonla haber verdim. Adabe uygun hareket etmek daha doğru idi. Alemin evine, damdan düşer gibi gitmek istemediğimi bu suretle göstermek arzusundaydım. Bundan sonra, ziyaretimin arzu edildiğine emin olacak şekilde, daima böyle hareket edecektim. Her halde bu seferlik, bundan şüpheye mahal yoktu. Çünkü, uşak, daha ben görünmeden evvel kapıyı açmış bekliyordu ve ben içeri girer girmez, pürtelâş:

— Küçük hanım taraçada, dedi ve zatâlînizin, lûtfen derhal yanına gitmenizi rica ediyor.

Ve ilâve etti:

— Zannederim şimdiye kadar taraçaya hiç çıkmadınız. Yukarının manzarası ne kadar güzel olduğunu görünce hayret edeceksiniz.

Emektar Jozef'in hakkı vardı. Bu acaib taraça bazan merakımı tahrik etmekle beraber oraya henüz hiç çıkmamıştım. Babası anlatıyordu: Edit, çocukken, sarsak merdivenlere tırmanarak, bir sürü hırdavatla, uyku sersemi uçuşan yarasalarla, adım başında tesadüf edilen küflü, köhne kalaslarla, toz bulutlarile dolu tavan arasına kadar çıkar, anasının, babasının ödmünü patlatırmış. Hayalperest bir çocuk olan Edit, kirli pencereleri muazzam bir panoramaya açılan bu yeri, sırf bu esrarenğiz tarafından dolayı kendisine, saklanacak bir yer ve oyuncak odası olarak intihab etmiş. Sonraları, bu felâket gelip çatınca, kötürüm bacaklarile o romantik hırdavat odasına çıkamaz olmuş ve kendisini tam bir mahrumiyet içinde hissetmiş. Babası, onun, nasıl meyus nazarlarla o tarafa baktığını kaç defalar görmüş.

Bu sebeble, Kekesfalva, kızına güzel bir sürpriz yapmak istemiş ve Edit'in bir Alman sanatoryomunda üç ay kalmasından bilistifade, Viyanalı bir mimarı, köhne kuleyi tamire ve tepesine güzel bir taraça otuttırmağa memur etmişti.

Edit, halinde belli belirsiz bir salâhtan sonra, sonbaharda avdet ettiği zaman, kuleye bir asansör yapılmış bulunuyordu ve hasta, bu asansör sayesinde, odaya istediği zaman çıkabilecekti. Çocukluğundaki dünyası, ona, böylece, hiç aklında yokken iade edilmişti.

Gerçi, mimar, acele ile, mimarî üslûbun asaletinden ziyade, rahatlığa ve kolaylığa ehemmiyet vermişti. Kulenin tepesine yaptığı acayib, çıplak mik'ab, hendesî şekillerile, Marie-Therese devrinden kalma, küçük Rokoko şatodan ziyade bir limana, yahud bir elektrik fabrikasına yakışırdı. Fakat, babanın maksadı hasıl olmuştu. Edit, kendisini, odasının yeknesaklığından ve darlığından, hiç ummadığı bir şekilde kurtaran bu taraçayı görünce çok sevinmiş. Şimdi, bu rasad kulesinden, şato etrafında uzanıp giden bütün o geniş ovayı, orada cereyan eden bütün faaliyeti, bütün ekip biçme işlerini, çepeçevre hareke thalinde bulunan insanları ve eşyayı, bir dürbünle görebiliyordu. Çok uzun zaman ayrı kaldığı âlemle yeniden irtibat peyda etmiş, saatlerce orada oturup, kâh duman bulutları saçarak kırların ortasından geçip giden, şen sesli küçük şimendiferi, kâh şose üzerinde koşan arabaları seyrediyordu. Sonradan öğrendiğime göre, elindeki dürbünle, bizim at koşturmalarımızı, talimlerimizi ve resmi geçidlerimizi seyretmediği zaman, etraftaki bu manzaralardan hiç birisini, işsiz ve mütecessis gözünden kaçırmıyordu.

Fakat, bu rasad kulesini, yalnız kendine mahsus bir âlemmiş gibi, evin bütün misafirlerinden, garib bir kıskançlıkla sakınıyordu. Sadık hizmetkârın sevincini görünce, oraya çağırılışımın pek hususi bir lûtuf teşkil ettiğini anladım.

Uşak beni oraya asansörle götürmek istedi. Bu pahalı nakil vasıtasının kendisine emanet edilmiş olmasından ne kadar iftihar duyduğu görülüyordu. Fakat, taraçaya, her katta açılmış deliklerden ışık alan dönemeçli küçük bir merdivenle de çıkılabileceğini söyleyince, ilk teklifini reddettim. Yukarı doğru çıktıkça, kırların, her sahanlıkta, bir başka manzara alarak uzanıp gitmesini görmek, çok güzel bir şey olacaktı. Birdenbire bunu düşünmüştüm. Filhakika, bu dar pencerelerin her birisi, nazarlara, bir başka füsunkâr manzara seriyordu. Bu yaz manzarasının üstünde, altın bir örgü gibi, sıcak ve sakin bir hava vardı. Bacaların tepesinden, duman, adeta hareketsiz halkalar halinde yükseliyordu. Külübeler, tepelerinde mutlaka mevcud leylek yuvalarile, bütün çizgileri çelik mavisi semaya bıçakla tersim edilmiş gibi görünüyor, samanlıkların önündeki ördek bataklıkları, mücellâ madan gibi parıldıyordu. Balmumu rengi tarlaların şurasında, burasında, cüce siluetler, otlamakla meşgul inekler, muzır otları ayıklıyan yahud çamaşır yıkayan kadınlar, öküz koşulu ağır yüklü arabalar, itina ile işlenmiş toprakların ortasında ok gibi uçan ufak arabalar görünüyordu. Merdivenin üst başına vardığım zaman, sonsuz Macar ovasını, ufukların, Karpat sıra dağları olduğunu tahmin ettiğim mavimtırak bir çizgi ile belli olan hafif dumanlı son sınırlarına kadar gördüm. Solda, yuvarlak çan kulesi etrafına zarif şekilde dizilmiş evlerile, bizim kasaba pırıldıyordu. Çıplak gözle bakınca, kışlayı, belediye binasını, maneji, manevra meydanını gördüm. Bu ıssız köşenin sade zarafetini, tamamen hissediyordum.

Filhakika, Belediye meydanında, şoförün hürmetkâr bir selâm verdiğini gördüm.

— Hiç olmazsa arabaya kadar refakatinizde gelmeme müsaade edersiniz değil mi?

İlona, garib bir dalgınlık içinde:

— Elbette, dedi, elbette... Zaten... Bu gün öğleden sonra niçin gelmediniz?

Sanki, hafızamı yokluyormuşum gibi, hesablı bir betaetle cveab verdim:

— Öğleden sonra mı? Öğleden sonra? Ha, evet, münasebetsiz bir şey oldu! Albay, yeni bir hayvan satın almak istiyordu, beraber gidip görmek mecburiyetinde kaldık.

Halbuki, bu vak'a, bir ay evvel olmuştu. Yalanı, cidden beceremiyordum.

İlona tereddüd etti ve mukabele etmek istedi. Fakat, eldivenini niçin öyle buruyor, asabî asabî niçin salıanıyordu acaba? Sonra anî bir telâşla:

— Akşam yemeğin egelirsiniz ama, değil mi? diye sordu.

«Dayanmak lâzım, diye düşündüm. Gevşemiyelim! Velev bir gün için olsun.»

İçimi çekerek:

— Büyük bir memnuniyetle gelirdim ama, dedim, imkânı yok. Bu akşam bir içtimaımız var, gitmezsem olmaz.

Yüzüme, sert sert baktı ve cevab vermedi. Garibdir, kaşlarında, Edit'in kaşlarındaki ayni sabırsız çatıklık var. Şoför, otomobilin kapısını açtı, İlona arabaya bindi ve kapıyı, sert bir vuruşla kapadı. Sonra, pencereden seslendi:

— Yarın gelirsiniz değil mi?

— Yarın, evet, muhakkak.